

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายบรรจงศักดิ์ วงศ์ปราชญ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๑ - ๑๒/๒๕๖๘

เรื่องพิจารณาที่ ๓๗/๒๕๖๗
เรื่องพิจารณาที่ ๑/๒๕๖๘

วันที่ ๑ เดือน กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๖๘

ระหว่าง { ศาลอาญา

ผู้ร้อง

ผู้ถูกร้อง

ศาลอาญาส่งคำโต้แย้งของจำเลย (นายพททธิกร สาระกุล) ในคดีอาญาหมายเลขดำที่ อ ๑๔๘๕/๒๕๖๖ และคดีอาญาหมายเลขดำที่ อ ๑๔๘๖/๒๕๖๖ รวม ๒ คำร้อง เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ ข้อเท็จจริงตามคำโต้แย้งของจำเลยทั้งสองคำร้อง และเอกสารประกอบ สรุปได้ดังนี้

คำร้องที่หนึ่ง (เรื่องพิจารณาที่ ๓๗/๒๕๖๗)

พนักงานอัยการ สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีอาญา ๔ สำนักงานอัยการสูงสุด เป็นโจทก์ยื่นฟ้องนายพททธิกร สาระกุล เป็นจำเลยต่อศาลอาญา ความผิดฐานหมิ่นประมาท ดูหมิ่นหรือแสดงความอาฆาตมาดร้ายพระมหากษัตริย์ และนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ใด ๆ อันเป็นความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร กรณีจำเลยกระทำความผิดหลายกรรมต่างกัน ระหว่างวันที่ ๑๖ มกราคม ๒๕๖๕ ถึงวันที่ ๒๙ มกราคม ๒๕๖๕ ด้วยการนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลข้อความ รูปภาพและตัวอักษร ส่งผ่านระบบอินเทอร์เน็ตลงในแอปพลิเคชัน www.facebook.com (เฟซบุ๊ก) และแอปพลิเคชัน twitter.com (ทวิตเตอร์) อันเป็นการใส่ความต่อบุคคลที่สามโดยใช้ภาษาที่หยาบคาย เป็นการหมิ่นประมาท ดูหมิ่น เหยียดหยามพระมหากษัตริย์ โดยประการที่น่าจะทำให้พระมหากษัตริย์ถูกดูหมิ่นเกลียดชัง ทั้งเป็นการปลุกปั่นทำให้ประชาชนเกิดความเข้าใจผิดและจงใจให้ต่อต้านสถาบันพระมหากษัตริย์ จนอาจนำมาซึ่งความเกลียดชัง อันเป็นความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑ และมาตรา ๑๑๒ พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๒๖ มาตรา ๔ คำสั่ง

ของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๔๑ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๑๙ ข้อ ๑ พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓ และมาตรา ๑๔ และพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘

คำร้องที่สอง (เรื่องพิจารณาที่ ๑/๒๕๖๘)

พนักงานอัยการ สำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายคดีอาญา ๔ สำนักงานอัยการสูงสุด เป็นโจทก์ ยื่นฟ้องนายพททจักร สาระกุล เป็นจำเลยต่อศาลอาญา ความผิดฐานหมิ่นประมาท ดูหมิ่น หรือแสดงความอาฆาตมาดร้ายพระมหากษัตริย์ และนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูลคอมพิวเตอร์ใด ๆ อันเป็นความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร กรณีจำเลยกระทำความผิดหลายกรรมต่างกัน ระหว่างวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ ถึงวันที่ ๒๗ มีนาคม ๒๕๖๕ ด้วยการนำเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งข้อมูล ข้อความ รูปภาพและตัวอักษร ส่งผ่านระบบอินเทอร์เน็ตลงในแอปพลิเคชัน twitter.com (ทวิตเตอร์) อันเป็นการใส่ความต่อบุคคลที่สามโดยใช้ภาษาที่หยาบคาย เป็นการหมิ่นประมาท ดูหมิ่น เหยียดหยามพระมหากษัตริย์ โดยประการที่น่าจะทำให้พระมหากษัตริย์ถูกดูหมิ่นเกลียดชัง ทั้งเป็นการปลุกปั่นทำให้ประชาชนเกิดความเข้าใจผิดและจงใจให้ต่อต้านสถาบันพระมหากษัตริย์ จนอาจนำมาซึ่งความเกลียดชัง อันเป็นความผิดเกี่ยวกับความมั่นคงแห่งราชอาณาจักร เป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๙๑ และมาตรา ๑๑๒ พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ ๖) พ.ศ. ๒๕๒๖ มาตรา ๔ คำสั่งของคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน ฉบับที่ ๔๑ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๑๙ ข้อ ๑ พระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๓ และมาตรา ๑๔ และพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๘

ระหว่างการพิจารณาคดีทั้งสองคดีของศาลอาญา จำเลยโต้แย้งว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามีเจตนารมณ์ในการคุ้มครองสิทธิของจำเลยให้สามารถต่อสู้คดีได้อย่างเต็มที่ และใช้สิทธิถามค้านพยานของคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งที่ทำให้การเป็นปฏิปักษ์ต่อตน โดยมาตรา ๑๗๒ บัญญัติให้การพิจารณาและสืบพยานในศาลให้ทำโดยเปิดเผยต่อหน้าจำเลย เว้นแต่บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น การที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๒ ทวิ/๑ กำหนดให้ศาลมีอำนาจพิจารณาและสืบพยานลับหลังจำเลยเป็นการจำกัดสิทธิของจำเลยในการต่อสู้คดีและคัดค้านพยานหลักฐานต่าง ๆ ได้อย่างเต็มที่ เป็นบทบัญญัติที่ไม่เป็นไปตามหลักความได้สัดส่วน เนื่องจากมาตรการที่กำหนดให้ศาลใช้ดุลพินิจพิจารณาคดีอาญาลับหลังจำเลยเป็นมาตรการที่มีวัตถุประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวกที่รวดเร็วและเป็นธรรมเฉพาะแก่ผู้เสียหายเท่านั้น แต่ไม่อาจบรรลุวัตถุประสงค์

ในการอำนวยความสะดวกกรรมแก่จำเลย จำเลยไม่มีโอกาสเข้าร่วมการพิจารณาและสืบพยาน และเป็น บทบัญญัติที่กระทบต่อสิทธิหรือเสรีภาพของจำเลยเกินสมควรแก่เหตุ เนื่องจากมีมาตรการที่จำกัด สิทธิหรือเสรีภาพของจำเลยน้อยกว่า ซึ่งรัฐอาจเลือกใช้มาตรการดังกล่าวได้ แต่รัฐกลับเลือกใช้ มาตรการพิจารณาและสืบพยานลับหลังจำเลย นอกจากนี้ ยังเป็นการปฏิบัติต่อจำเลยเสมือนเป็น ผู้กระทำความผิด เป็นบทบัญญัติที่ไม่เป็นไปตามหลักการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลย ในคดีอาญาเป็นผู้บริสุทธิ์ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๒ ทวิ/๑ ขัดหรือแย้ง ต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๙ จำเลยขอให้ศาลอาญาส่งคำโต้แย้งดังกล่าว ต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒

ศาลอาญาเห็นว่า คำร้องทั้งสองของจำเลยโต้แย้งว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๒ ทวิ/๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๙ ซึ่งศาลอาญา จะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวบังคับแก่คดี และยังมีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วน ที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินี้ จึงส่งคำโต้แย้งดังกล่าวต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีเป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๒ วรรคหนึ่ง จึงมีคำสั่งรับไว้พิจารณา และคำร้องทั้งสองมีประเด็นที่ต้องพิจารณาเป็นประเด็นเดียวกัน จึงให้ รวมการพิจารณาทั้งสองคดีเข้าด้วยกัน โดยให้เรื่องพิจารณาที่ ๓๗/๒๕๖๗ เป็นสำนวนคดีหลัก และในคำโต้แย้งของจำเลยไม่ได้แสดงเหตุผลประกอบคำโต้แย้งว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญา มาตรา ๑๗๒ ทวิ/๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง วรรคสาม วรรคสี่ และวรรคห้า อย่างไร ศาลไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยในส่วนนี้

บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

มาตรา ๒๖ การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลต้องเป็นไป ตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติเงื่อนไขไว้ กฎหมายดังกล่าว ต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ และจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ รวมทั้งต้องระบุมูลเหตุผลความจำเป็นในการจำกัด สิทธิและเสรีภาพไว้ด้วย

กฎหมายตามวรรคหนึ่ง ต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใด กรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง

ต่อความเชื่อมั่นและความศรัทธาที่มีต่อระบบศาลยุติธรรม สมควรแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาในเรื่องดังกล่าว กรณีจึงเห็นได้ว่า มาตรา ๑๗๒ ทวิ/๑ มีเจตนารมณ์เพื่อให้การพิจารณาพิพากษาคดีอาญาดำเนินการไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถให้ความเป็นธรรมแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้อย่างแท้จริง ซึ่งการพิจารณาคดีลับหลังจำเลยในกรณีที่จำเลยหลบหนีไปและศาลได้ออกหมายจับแล้ว แต่ยังจับตัวมาไม่ได้ตามมาตรา ๑๗๒ ทวิ/๑ เป็นการกำหนดมาตรการและขั้นตอนในเรื่องนี้ใหม่ให้เป็นมาตรการเฉพาะเรื่องเพื่อให้เกิดความชัดเจน โดยคำนึงถึงการคุ้มครองสิทธิของจำเลยควบคู่กับการสร้างความปลอดภัยแก่สังคม จึงกำหนดให้ศาลมีอำนาจพิจารณาและสืบพยานลับหลังจำเลยได้ในกรณีที่จำเลยอยู่ในอำนาจศาลแล้วแต่ได้หลบหนีไป และศาลได้ออกหมายจับแล้ว แต่ยังจับตัวมาไม่ได้ โดยกำหนดให้เป็นมาตรการเฉพาะ และมีหลักประกันในการคุ้มครองสิทธิแก่จำเลยให้การสืบพยานและพิจารณาลับหลังจำเลยในกรณีนี้ต้องมีทนายความของจำเลยอยู่ด้วย และห้ามมิให้มีการพิจารณาและสืบพยานลับหลังจำเลยในกรณีที่จำเลยหลบหนีในคดีที่มีอัตราโทษประหารชีวิตหรือคดีที่จำเลยอายุไม่เกินสิบแปดปีในวันที่ถูกฟ้องต่อศาล เนื่องจากเป็นคดีที่มีอัตราโทษสูงที่สมควรให้สิทธิแก่จำเลยในการเข้าสู่คดีอย่างเป็นธรรมและเป็นการคุ้มครองสิทธิแก่จำเลย บทบัญญัติ มาตรา ๑๗๒ ทวิ/๑ ดังกล่าว มิได้ขัดต่อกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights : ICCPR) ซึ่งไทยเข้าเป็นภาคี ทั้งนี้ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนซึ่งเป็นคณะกรรมการประจำกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง ได้มีประกาศ General Comment ว่า การพิจารณาคดีลับหลังจำเลยสามารถทำได้ เป็นข้อยกเว้นในบางกรณีเพื่อประโยชน์ของการบริหารงานยุติธรรมที่เหมาะสม เช่น จำเลยปฏิเสธสิทธิในการได้รับการพิจารณาคดีต่อหน้า แม้จะได้มีการแจ้งให้ทราบถึงวันพิจารณาและดำเนินการเพื่อให้ได้ตัวจำเลยอย่างเหมาะสมแล้ว อีกทั้งมาตรา ๑๗๒ ทวิ/๑ ดังกล่าว ก็เป็นไปตามแนวนโยบายแห่งรัฐตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ ที่บัญญัติให้รัฐพึงจัดระบบการบริหารงานในกระบวนการยุติธรรมทุกด้านให้มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม และไม่เลือกปฏิบัติ และให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวก รวดเร็ว และไม่เสียค่าใช้จ่ายสูงเกินสมควร

ข้อโต้แย้งของจำเลยที่ว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มีเจตนารมณ์ในการคุ้มครองสิทธิของจำเลยซึ่งเป็นผู้ได้รับผลร้ายจากคำพิพากษาเพื่อให้จำเลยสามารถต่อสู้คดีได้อย่างเต็มที่และใช้สิทธิในการถามค้านพยานของคู่ความอีกฝ่ายหนึ่งที่ทำให้การเป็นปฏิปักษ์ต่อตน โดยประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๒ วรรคหนึ่ง บัญญัติให้การพิจารณาและสืบพยานในศาลให้ทำโดยเปิดเผยต่อหน้าจำเลย เว้นแต่บัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น การที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๑๗๒ ทวิ/๑ กำหนดให้ศาลมีอำนาจพิจารณาและสืบพยานลับหลังจำเลย เป็นการจำกัดสิทธิของจำเลยในการต่อสู้คดีและคัดค้านพยานหลักฐานต่าง ๆ ได้อย่างเต็มที่ เนื่องจากเป็นมาตรการที่อำนวยความสะดวกเฉพาะแก่ผู้เสียหายเท่านั้น จำเลยไม่มีโอกาสมีส่วนร่วมในการพิจารณาและสืบพยานจึงกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของจำเลยเกินสมควรแก่เหตุ นอกจากนี้ การพิจารณาและสืบพยานลับหลังจำเลยยังเป็นการปฏิบัติต่อจำเลยเสมือนหนึ่งว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดไม่เป็นไปตามหลักการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาเป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิด ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๒ ทวิ/๑ จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๙ วรรคสอง

เห็นว่า หลักการพิจารณาคดีโดยเปิดเผยต่อหน้าจำเลย เป็นหลักการสำคัญในการพิจารณาคดีอาญาและการสืบพยานในศาล ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้บัญญัติรับรองสิทธิดังกล่าวไว้ในมาตรา ๑๗๒ วรรคหนึ่ง ว่า การพิจารณาและสืบพยานในศาลให้ทำโดยเปิดเผยต่อหน้าจำเลยเพื่อให้จำเลยได้มีโอกาสทราบถึงข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานของโจทก์ที่นำมากล่าวหาว่าจำเลยกระทำความผิด ได้ร่วมฟังการนำสืบพยานหลักฐานและมีโอกาสโต้แย้งพยานหลักฐานของฝ่ายโจทก์ เป็นการคุ้มครองสิทธิของจำเลยในการต่อสู้คดีได้อย่างเต็มที่ แต่อย่างไรก็ตาม หากจำเลยไม่มาศาลตามบทบัญญัติดังกล่าว ศาลไม่สามารถพิจารณาคดีต่อไปได้จนกว่าจะได้ตัวจำเลยมาศาล ส่งผลให้การพิจารณาพิพากษาเป็นไปด้วยความล่าช้าและส่งผลกระทบต่อกระบวนการยุติธรรมที่ต้องรวดเร็วและเป็นธรรม ตลอดจนส่งผลต่อความเชื่อมั่นและศรัทธาในกระบวนการยุติธรรม ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติมาตรา ๑๗๒ วรรคหนึ่ง ดังกล่าว โดยกำหนดเป็นมาตรา ๑๗๒ ทวิ/๑ อันเป็นข้อยกเว้นหลักการพิจารณาคดีโดยเปิดเผยต่อหน้าจำเลย โดยบัญญัติให้ศาลมีอำนาจพิจารณาคดีอาญาโดยไม่มีตัวจำเลยได้ในกรณีที่จำเลยจงใจหลบหนี หรือไม่มาฟังการพิจารณาและสืบพยานโดยไม่มีเหตุอันสมควร ซึ่งการที่ศาลจะพิจารณาและสืบพยานลับหลังจำเลยได้นั้น กฎหมายบัญญัติให้ต้องเป็นกรณีที่จำเลยอยู่ในอำนาจศาลแล้ว และศาลได้อ่านและอธิบายฟ้องให้จำเลยฟังแล้ว และได้ถามว่าจำเลยได้กระทำความผิดจริงหรือไม่ จะให้การต่อสู้อย่างไรบ้าง ซึ่งจำเลยได้ทราบถึงการดำเนินคดีและการแจ้งให้จำเลยทราบวันพิจารณาโดยชอบแล้ว แต่ภายหลังจำเลยหลบหนีไม่มาฟังการพิจารณาและสืบพยานโดยไม่มีเหตุอันสมควร ศาลจึงได้ออกหมายจับและยังไม่ได้ตัวจำเลยมายังศาลภายในสามเดือนนับแต่วันออกหมายจับเพื่อให้ได้ตัวจำเลยมาศาลในวันเวลาอันเหมาะสม กระบวนการดังกล่าวจึงเห็นได้ว่ากฎหมายได้บัญญัติเพื่อคุ้มครองสิทธิของจำเลยให้ได้รับการพิจารณาคดีของศาลโดยเปิดเผยต่อหน้าจำเลยแล้ว แต่จำเลยกลับสละประโยชน์แห่งสิทธิดังกล่าว

ของตนเสียเองโดยไม่ยอมเข้าสู่กระบวนการพิจารณาคดีของศาล อีกทั้งกรณีที่ศาลจะพิจารณาและสืบพยานลับหลังจำเลยได้นั้น กฎหมายยังบัญญัติว่าต้องเป็นกรณีที่จำเลยมีทนายความเป็นผู้แทนฝ่ายของตนอยู่ในกระบวนการพิจารณาคดีของศาล เพื่อให้ทนายความใช้สิทธิถามค้านหรือโต้แย้งพยานหลักฐานฝ่ายโจทก์แทนจำเลยโดยศาลไม่ได้พิจารณาคดีนั้นไปฝ่ายเดียว และเพื่อมิให้การพิจารณาพิพากษาโดยปราศจากตัวจำเลยเป็นการจำกัดสิทธิของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ กฎหมายจึงบัญญัติมิให้ศาลพิจารณาและสืบพยานลับหลังจำเลยในคดีที่มีอัตราโทษประหารชีวิต หรือคดีที่จำเลยมีอายุไม่เกินสิบแปดปีในวันที่ถูกฟ้องต่อศาลอีกด้วย กรณีจึงเห็นได้ว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๒ ทวิ/๑ ได้กำหนดให้มีมาตรการเพื่ออำนวยความสะดวก โดยคำนึงถึงสิทธิของคู่ความทุกฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่ได้รับความเสียหายจากการกระทำความผิดอาญาเพื่อให้ได้รับความเป็นธรรมและได้รับการเยียวยาในเวลาที่เหมาะสม เพราะหากจะต้องรอให้ได้ตัวจำเลยมาศาลก่อนจึงจะทำการพิจารณาคดีต่อไปได้ ย่อมส่งผลให้คดีล่าช้าหรืออาจขาดอายุความได้และจะส่งผลเสียหายร้ายแรงต่อความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรมของประชาชนโดยรวมอีกด้วย ดังนั้นแม้การพิจารณาและสืบพยานลับหลังจำเลยตามมาตรา ๑๗๒ ทวิ/๑ อาจเป็นการจำกัดสิทธิในการต่อสู้คดีของจำเลยอยู่บ้าง แต่มาตรการดังกล่าวก็ยังจำเป็นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่จะต้องคุ้มครองสิทธิของคู่ความทุกฝ่าย จึงเป็นการสร้างความสมดุลระหว่างการป้องกันปราบปรามอาชญากรรมและการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคล การพิจารณาและสืบพยานลับหลังจำเลยตามมาตรา ๑๗๒ ทวิ/๑ จึงเป็นมาตรการทางกฎหมายที่เป็นไปตามหลักพอสมควรแก่เหตุ ไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ ไม่กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคล และมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖

ส่วนข้อโต้แย้งของจำเลยที่ว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๒ ทวิ/๑ ที่กำหนดให้ศาลมีอำนาจพิจารณาและสืบพยานลับหลังจำเลย เป็นการปฏิบัติต่อจำเลยเสมือนหนึ่งว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิด ไม่เป็นไปตามหลักการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยในคดีอาญาไม่มีความผิดจนกว่าศาลจะมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิด ตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ วรรคสอง นั้น

เห็นว่า กระบวนการพิจารณาและสืบพยานลับหลังจำเลยตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๒ ทวิ/๑ นั้น โจทก์ยังมีภาระในการพิสูจน์จนปราศจากข้อสงสัยว่าจำเลยได้กระทำความผิด และจำเลยจะต้องมีทนายความเป็นผู้แทนฝ่ายตนอยู่ในกระบวนการพิจารณาคดี

ของศาลด้วย เพื่อให้จำเลยสามารถใช้สิทธิในการต่อสู้คดีได้อย่างเต็มที่ หากโจทก์นำสืบได้ไม่ชัดเจน เพียงพอ ศาลก็จะพิพากษายกฟ้อง กระบวนการพิจารณาและสืบพยานลับหลังจำเลยตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๒ ทวิ/๑ ดังกล่าว จึงมิได้เป็นการสันนิษฐานไว้ก่อนว่าจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดหรือเป็นการปฏิบัติต่อจำเลยเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดแล้ว ดังที่จำเลยกล่าวอ้าง จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ วรรคสอง แต่อย่างใด

อาศัยเหตุผลดังกล่าวมาข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๒ ทวิ/๑ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๙ วรรคสอง



(นายบรรจงศักดิ์ วงศ์ปราชญ์)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ